

Twée in Nederland vermoedelijk bedreigde dansvliegen: *Syndyas nigripes* en *Syneches muscarius* (Diptera: Hybotidae)

V. S. VAN DER GOOT

GOOT, V. S. VAN DER, 1990. TWO DANCE FLIES, PROBABLY ENDANGERED IN THE NETHERLANDS: *SYNDYAS NIGRIPES* AND *SYNECHES MUSCARIUS* (DIPTERA: HYBOTIDAE) – *ENT. BER., AMST.* 50 (10): 139-140.

Abstract: *Syndyas nigripes* is known from The Netherlands from three localities but has not been recorded since 1925. *Syneches muscarius* is known from 14 localities, the last record is from 1947. Probably both species are endangered.

N. Anslinstraat 42, 1068 WN Amsterdam.

Mededeling E.I.S. – Nederland nr. 48.

Inleiding

Van de in de titel genoemde dansvliegen is *Syneches muscarius* (Fabricius) gemakkelijk te herkennen omdat het een dansvlieg van ongeveer 5 mm betreft met gevlekte vleugels en een bruinig bestoven donker borststuk en bruinachtig achterlijf. *Syndyas nigripes* (Zetterstedt) is slechts 3 mm lang, is slank en zwart, maar heeft geen bijzonder karakteristiek uiterlijk. Het beste herkent men deze vlieg aan de zwarte poten met de in de tophelft verdikte achter-scheen.

De larven zijn onbekend. Zowel de mannetjes als de vrouwtjes vangen prooien in de vlucht. Beide soorten zwermen niet. De paring geschiedt op een vaste ondergrond (Chvála, 1983). Over de balts is in de literatuur niets te vinden.

Van geen van beide soorten zijn er waarnemingen van Nederland na 1950 en beide zijn in ons land wellicht bedreigd. De gegevens zijn opgenomen in een kaartsysteem en zijn bewerkt voor de European Invertebrate Survey-Nederland. De determinaties van De Meijere zijn bevestigd door dr. Chvála (Praag).

Talrijkheid en verspreiding

Syndyas nigripes

Volgens Chvála (1983) is dit een bewoner van koud veenmosmoeras.

De soort is zeldzaam in Zuid-Zweden en uit Denemarken en Noorwegen niet bekend. Langs de Baltische kust is hij gewoon; vandaar loopt het bekende verspreidingsgebied via Noord-Duitsland en Nederland tot in Engeland. Ook in Midden-Europa en in het westen van Europees Rusland is *S. nigripes* bekend (Chvála, 1983). Collin (1961) vermeldt de soort uit Engeland van slechts één vindplaats in 1954; de soort wordt in Groot-Brittannië als bedreigd beschouwd ((Shirt, 1987).

S. nigripes werd als nieuw voor Nederland vermeld door De Meijere (1907); er volgde nog één latere vermelding (De Meijere, 1916). Er zijn van deze soort alleen vijf exemplaren bekend in de verzameling De Meijere in het ITZ te Amsterdam: Mook (geen jaartal), Groesbeek (1890), Plasmolen bij Mook (1925); figuur 1 vat dit samen. De vangstdata liggen tussen half juni tot begin juli.

Dat er geen vangsten zijn uit de huidige tijd komt wellicht omdat nu in veenmosmoeras

Fig. 1. De verspreiding in Nederland van *Syndyas nigripes* (○) en *Syneches muscarius* (●).

geen dansvliegen worden verzameld. Veenmosmoerassen zijn in ons land doorgaans beschermd en verzamelen is er verboden. Nader onderzoek in dergelijke terreinen is gewenst.

Syneches muscarius

In tegenstelling tot de vorige soort is dit een graslandbewoner (Chvála, 1983). Zijn areaal strekt zich uit van Groot-Brittannië via België en Nederland oostwaarts tot in het westen van Europees Rusland, naar het zuiden tot in Spanje en Italië (Chvála, 1983). *S. muscarius* wordt in Groot-Brittannië beschouwd als een bedreigde soort, slechts bekend van twee vindplaatsen in Engeland waar ze voorkwam in niet-verbeterd, vochtig weiland. De laatste vondst is van 1984 (Shirt, 1987).

S. muscarius werd voor het eerst uit Nederland vermeld door Van der Wulp & De Meijere (1898). De daar opgegeven vindplaatsen zijn betrouwbaar, want de soort is met geen enkele andere dansvlieg te verwisselen. In de Nederlandse verzamelingen bevindt zich vrijwel uitsluitend materiaal uit de tijd van De Meijere en daarvoor. De vindplaatsen zijn (fig. 1): Am-

sterdam (1918, 1919), Diemen (1917), Bovenkerk (1942), 't Zwet bij Jisp (1947), Kortenhoef (1903, 1905, 1935), Ankeveen (1909, 1944), Bussum (1895, 1905), Bodegraven (vóór 1900), Zwammerdam (1896, 1899, 1918), Alphen aan den Rijn (1899), Rotterdam (vóór 1900), Rheden (1936), Denekamp (1906) en Nuth (vóór 1900). Het totaal aantal exemplaren bedraagt 49; behalve de vondst uit Rotterdam (in het Nationaal Natuurhistorisch Museum te Leiden) staat al het materiaal in het ITZ. De vangstdata liggen tussen eind juni en half augustus.

In Nederland, waar het grondwaterpeil in de weilanden vrijwel overal verlaagd is ten behoeve van de graslandverbetering, is *S. nigripes* thans wellicht een bedreigde soort. De heer B. van Aartsen kon zich herinneren deze vlieg in aantal gezien te hebben in het Fochteloöer Veen (Fr.), maar had geen exemplaren verzameld. Als deze waarneming juist is is althans één vindplaats in Nederland goed beschermd.

In een aantal natuureservaten wordt in grasland in verband met weidevogelbescherming een hoger grondwaterpeil gehandhaafd en verkeert de grasmat in een meer oorspronkelijke staat. Dit zou gunstig kunnen zijn voor het voortbestaan van deze dansvliegsoort in ons land. Er is de laatste tijd in dergelijk terrein echter geen onderzoek naar dansvliegen verricht.

Literatuur

- CHVÁLA, M., 1983. The Empidoidea (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. II. General Part. The Families Hybotidae, Atelestidae and Microphoridae. - *Fauna ent. scand.* 12: 1-281.
- COLLIN, J. E., 1961. Empididae - *British Flies* 6: i-viii, 1-782.
- MEIJERE, J. C. H. DE, 1907. Eerste supplement op de Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera. - *Tijdschr. Ent.* 50: 151-195 + plaat 4.
- MEIJERE, J. C. H. DE, 1916. Tweede supplement op de Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera. - *Tijdschr. Ent.* 59: 293-320.
- SHIRT, D. B. (ed.), 1987. Insects - *British red data books* 2: i-xliv, 1-402.
- WULP, F. M. VAN DER & J. C. H. DE MEIJERE, 1898. Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera. - *Tijdschr. Ent.* 41 (bijvoegsel): 1-149.